

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: Helena Skalská
Téma diplomové práce: Postavení slabé smluvní strany při uzavírání smluv v obchodním styku
Rozsah: 72 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 13. 3. 2014

Aktuálnost (novost) tématu:

Nový občanský zákoník výslovně počítá se zvláštní ochranou slabší smluvní strany. I když jsme se i před rekodifikací mohli setkat s ochranou spotřebitele jako slabší smluvní strany či i s ochranou malých a středních podnikatelů ve vztazích s podnikateli s významnou tržní silou, do smluvního práva jako obecná kategorie se slabší smluvní strana dostala až v novém občanském zákoníku. Zvolené téma je tak velmi aktuální, neboť je třeba zkoumat, kdo a za jakých okolností se nachází v postavení slabší smluvní strany a jaké důsledky z toho plynou.

Náročnost práce (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

Pokud jde o náročnost zpracování zvoleného tématu, lze téma považovat za obtížné pro zpracování, a to z těchto důvodů: 1) téma vyžaduje velmi dobrou orientaci ve smluvním právu, a to nejen v platné právní úpravě, ale i doktríně a jejím vývoji, 2) téma vyžaduje strukturované myšlení a 3) zvolené téma nebylo dosud v úplnosti v návaznosti na novou právní úpravu zpracováno.

Hodnocení práce

1) splnění cíle práce

Diplomantka si vytkla za cíl zjistit, kdo je slabší smluvní stranou a jaký vliv existence slabší smluvní strany obecně má na kontrakci. Vytčený cíl se podařilo diplomantce v zásadě naplnit, i když některé otázky pro čerstvost právní úpravy zůstaly nezodpovězeny.

2) samostatnost při zpracování tématu

Nelze pochybovat o tom, že práce byla vypracována diplomantkou zcela samostatně.

3) logická stavba práce

Práce vyjma úvodu a závěru je rozdělena do čtyř částí, které na sebe logicky navazují. První kapitola diplomantka věnuje pojmu slabší smluvní strany. V druhé části se diplomantka zabývá ochranou slabší smluvní strany podle § 433 OZ. Obsahem třetí kapitoly je postavení slabší strany v adhezních smlouvách a konečně čtvrtá kapitola je zaměřena na rozbor ujednání zakázaných ve smlouvách se slabší stranou. Diplomantka postupuje tedy od obecného ke zvláštnímu, nejprve se zabývá samotným pojmem, pak generálním zákazem zneužití postavení silné smluvní strany

vůči slabší straně, následně pak jednotlivostmi. Na konci každé kapitoly diplomantka provádí dílčí shrnutí závěrů, ke kterým dospěla, což považuji za velmi chvályhodné.

4) hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Předloženou práci považuji po obsahové stránce za vcelku zdařilou. Předložená práce osvědčuje, že se diplomantka ve zvoleném tématu zorientovala a že se snaží jej uceleným způsobem zpracovat.

V některých případech by si ale zkoumané otázky vyžádaly zevrubnější argumentaci, resp. exkurs do vývoje právní úpravy. Příkladem lze uvést odůvodnění diplomantčina závěru o kogentnosti § 433 odst. 1 NOZ výrazem „nesmí“, které je zcela nedostatečné, resp. chybné (str. 28 a 29). Exkurs do vývoje právní úpravy by byl vhodný například u zákazu limitace náhrady škody.

Pokud jde o zkoumání relativní či absolutní neplatnosti právního jednání, kterým silnější smluvní strana porušuje zákaz jí uložený v § 433 odst. 1 OZ, domnívám se, že jde o neplatnost relativní, neboť dané ustanovení je konstruováno na ochranu slabší smluvní strany a je tedy na ní, zda se této ochrany chce dovolat či nikoli (§ 586 odst. 1 OZ) (str. 30 - 34). Závěr o neobvyklosti smluv uzavíraných mezi nepodnikající právnickou osobou a podnikatelem na str. 34 je zcela nepodložený. Nepodnikající právnickou osobou jsou zejména obce a kraje a na jejich vztahy zejména dopadá zákon o veřejných zakázkách. Nelze tedy tvrdit, že smlouvy, kde je jednou ze smluvních stran podnikatel a druhou nepodnikající právnická osoba, jsou jevem neobvyklým (Česká republika má cca 6 600 obcí). Zajímavým by bylo zkoumat, zda těmto nepodnikajícím právnickým osobám již skrze institut veřejných zakázek není poskytnuta dostatečná ochrana do určité míry vylučující jejich ochranu jako slabší smluvní strany.

Diplomantka se přiklonila k autorům, kteří dovozují, že se slovy „se nepřihlíží“ užitých zákonodárcem v novém občanském zákoníku není spojena zdánlivost, tj. právní irelevantnost, ujednání, ohledně nichž zákonodárce takový důsledek postuluje, ale neplatnost. V kterých případech má diplomantka za to, že je zcela nevhodné, aby šlo o zdánlivost, a v kterých naopak zdánlivost by byla zcela vhodná? A proč?

5) práce s literaturou

Literatura je zaměřena nejen na domácí zdroje, ale i na zahraniční prameny. Rovněž judikatuře věnuje diplomantka dostatečný prostor. Poznámkový aparát je rozsáhlý a je z něj patrné, že diplomantka pracovala se všemi prameny uvedenými v přehledu literatury.

6) jazyková a stylistická úroveň

Stylistická úroveň práce je velmi dobrá. Práce je čtivá.

7) úprava práce (text, grafy, tabulky),

Úprava práce je standardní.

Otázky k zodpovězení při obhajobě

K zodpovězení při obhajobě předestírám diplomantce k zamyšlení následující otázky:

Podle § 6 odst. 1 OZ je každému uloženo jednat v právním styku poctivě. Lze ustanovení § 433 odst. 1 OZ považovat za rozvedení této zásady?

Lze § 433 odst. 1 OZ chápat jako generální klauzuli pro všechna jednotlivá ustanovení, která se zabývají ochranou slabší smluvní strany? Jinými slovy je třeba, aby v konkrétním případě vyjma podmínek vyžadovaných pro ochranu slabší smluvní strany konkrétní ustanovením, byly dány i podmínky podle § 433 odst. 1 OZ?

Jaký je vztah lichvy a ochrany slabší smluvní strany podle § 433 odst. 1 OZ, je-li slabší smluvní stranou podnikatel?

Jaká by byla konkrétní doporučení diplomantky ve vztahu k institutu slabší smluvní strany de lege ferenda (v práci diplomantka sice uvádí, jaká ustanovení je vhodné novelizovat, neříká už ale jak)?

Závěrečné hodnocení

Práci považuji za způsobilou pro připuštění k ústní obhajobě. Předběžně navrhuji diplomovou práci ohodnotit klasifikačním stupněm výborně. Výsledné hodnocení záleží na úrovni ústní obhajoby.

V Praze dne 1. května 2014

JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.
vedoucí diplomové práce